

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

ลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภามีกระบวนการดูแลรักษาอันมาเป็นระยะเวลาอันนับพันปี เพื่อให้เป็นลุ่มน้ำที่ทุกคนเห็นประโยชน์ร่วมกัน เป็นการป้องกันมลพิษทางน้ำ เพราะเราไม่ทำลายลุ่มน้ำและเราสามารถใช้ประโยชน์ได้ทุกส่วนตั้งแต่ป่าไม้ไปจนถึงน้ำที่อยู่ในคลองอู่ตะเภา ทั้งนี้เพราะผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทำลายป่าต้นน้ำ ก็จะส่งผลมายังโซนกลางน้ำ และ ปลายน้ำ นอกจากนั้นการไม่จัดการคัดแยกขยะของชุมชนเมือง ก็เป็นอีกสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหามลพิษด้านปัญหามูลฝอยของเมืองมาโดยตลอด และบางพื้นที่น้ำที่ซึมผ่านระบบฝังกลบมูลฝอย จะส่งผ่านมายังแหล่งน้ำต่อมาถึงคลองอู่ตะเภา ดังนั้นโดยสรุปแล้วงานอนุรักษ์เพื่อช่วยกันดูแลลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภาจำเป็นต้องกระทำการให้ต่อเนื่องทั้งช่วงเวลา และ โชนพื้นที่ ซึ่งจะทำได้เพียงส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้เลย

สิ่งที่พบเห็นได้ในเรื่องการช่วยกันดูแลลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณ โชนปลายน้ำ ได้แก่ เครือข่ายรักษากล่องอู่ตะเภา นำสมาชิกในเครือข่ายและผู้สนใจ แห่งเทียนพรรษาทางน้ำ ทุกปี ทำให้มีกิจกรรมที่เป็นการดูแลเชิงประจักษ์ นอกจากนั้น การแข่งเรือประจำปี ก็เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่ช่วยเพิ่มปริมาณออกซิเจนให้กับคุณภาพน้ำคลองอู่ตะเภาได้เป็นอย่างดี แต่ถึงกระนั้นมลพิษทางน้ำของคลองอู่ตะเภา และมลพิษที่เกิดจากปัญหาขยะมูลฝอยก็ยังไม่ได้รับการจัดการที่เป็นรูปธรรมให้ชัดเจนจากทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่มักจะเป็น โครงการจากองค์กรภายนอกที่ลงไปทำงานร่วมกับชุมชน แต่เมื่อจบโครงการทุกอย่างก็เข้าสู่ระบบเดิมทำให้ไม่เกิดความยั่งยืนในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา

ทีมผู้วิจัยเล็งเห็นว่า โชนปลายน้ำของลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภามีพลังต้นทุนที่เกิดจากชุมชนในด้านวัฒนธรรมหรือวิถีที่มีเสน่ห์ ควรแก่การเผยแพร่ออกสู่สาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไปสู่สังคมอาเซียน จะทำให้เกิดการเผยแพร่ที่รวดเร็วขึ้น และพร้อมรับมืออาเซียนในปี 2558 โดยต้องเริ่มจากเยาวชนและผู้คนในชุมชนให้สามารถเผยแพร่ผลงานที่เป็นความโดดเด่น และทำให้เกิดเป็นแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมในโชนปลายน้ำของลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภาโดยชุมชนจะเป็นผู้ช่วยกันคิด ช่วยกันออกแบบ เพื่อนำไปสู่กระบวนการอนุรักษ์และดูแล โชนพื้นที่ของตนเองอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. วิถีอาเซียนเรียนรู้ชุมชนนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโชนพื้นที่ปลายน้ำคลองอู่ตะเภาได้
2. วิถีอาเซียนเรียนรู้แนวทางการจัดการขยะด้วยตนเองในโชนพื้นที่ปลายน้ำได้อย่างยั่งยืน

3. ต้นกล้าในกลุ่มน้ำสามารถเผยแพร่ข้อมูลนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามวิถีสาธารณะสู่วิถีอาเซียนได้อย่างสร้างสรรค์

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. ต้นกล้ารักษากลุ่มน้ำสามารถเรียนรู้กระบวนการเชิงอนุรักษ์ของชุมชน โชนปลายน้ำได้ อย่างน้อย 1-2 กิจกรรม/กระบวนการ ด้วยวิถีอาเซียน
2. ต้นกล้ารักษากลุ่มน้ำสามารถเรียนรู้กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการขยะของชุมชน โชนปลายน้ำได้ อย่างเป็นรูปธรรม อย่างน้อยหนึ่งกิจกรรม ด้วยวิถีอาเซียน
3. ต้นกล้ารักษากลุ่มน้ำ ในโรงเรียนหรือในชุมชนสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการร่วมกิจกรรมมา จัดทำ เป็นสื่อผ่านสังคมสาธารณะสู่วิถีอาเซียนได้อย่างน้อย 2 เรื่อง

ขอบเขตการศึกษา

สถานที่	ชุมชน/โรงเรียน โชนปลายน้ำของกลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา
ประชากรเป้าหมาย	ชุมชนและนักเรียนแกนนำจากโชนปลายน้ำของกลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา
ระยะเวลา	ก.พ.-ส.ค. 57

ผู้รับผิดชอบ

1. นาง เบญจมาศ นาคหลง	หัวหน้าโครงการ
2. Mr. Sam Kaint	คณะทำงาน
3. Mr. Asher Jr Salvan	คณะทำงาน
4. นางสาว สาวิกา วรรณพงศ์	เลขานุการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ต้นกล้ารักษากลุ่มน้ำสามารถเรียนรู้กระบวนการเชิงอนุรักษ์ของชุมชน โชนปลายน้ำด้วยวิถีอาเซียนได้
2. ต้นกล้ารักษากลุ่มน้ำสามารถเรียนรู้กิจกรรมที่ใช้ในการจัดการขยะของชุมชน โชนปลายน้ำด้วยวิถีอาเซียนได้ อย่างเป็นรูปธรรม

3. ต้นกล้ารักษ์คู่มน้ำ ในโรงเรียนหรือในชุมชนสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการร่วมกิจกรรมมาจัดทำ เป็นสื่อผ่านสังคมสาธารณะสู่วิถีอาเซียนได้